

šole novomeške, e) Karol Rudež, grajščak v gradcarskem Turnu in Martin Mohar, posestnik in novomeške okrož. sodnijski adjunkt.

5. V okrajih črnomaljskem: a) c. k. okrajni glavar Tribuzzi, b) dekan Aleš v Semiču, c) dekan Aleš, d) Jan. Juvan, učitelj v Starem trgu, e) Jan. Kapela, oskrbnik grajščine Komend. v Metliki in Jan. Kolbezen, posestnik v Črnomlju.

6. V okrajih kočevskem: a) c. k. okrajni glavar Fladung, b) Josip Novak, dekan kočevski, c) Martin Skubic, dekan ribniški, d) Lor. Dovžan, učitelj v Kočevju in Jož. Erker v Srednji vasi, e) Anton Treitz, zdravnik v Kočevju in Jan. Podboj, posestnik v Ribnici.

7. V okrajih logaškem (v Planini): a) c. k. okrajni glavar Ogrinec, b) Feliks Stegnar, učitelj v Idriji, c) Jož. Boner, dekan vrhniški, d) Feliks Stegnar v Idriji in Leop. Božič, učitelj v Planini, e) Alojzij Perenič, župan planinski in Adolf Obreza, župan cerkniški.

8. V okrajih postojnskem: a) c. k. okrajni glavar Globočnik, b) Luka Hiti, fajmošter studenski, c) Jurij Grabrijan, dekan vipavski, d) K. Demšar, učitelj v Senožečah, Jožef Barle, učitelj v Vipavi, e) And. Lavrenčič, župan postojnski in Jož. Zelen, žup. senožeški.

9. V okrajih radolškem: a) c. k. okrajni glavar radolški pl. Wurzbach, b) Mih. Žolgar, gimnaz. prof. v Kranji, c) Simon Peharec, dekan v Gradu, d) Jožef Tuma, učitelj v Radoljici in Val. Zarnik, učitelj v Kropi, e) Lor. Pintar, fajmošter brezniški in Fr. Preželj, posestnik v Srednji vasi.

10. V okrajih kranjskem: a) c. k. okrajni glavar Derbič, b) Fr. Krašan, gimnaz. profesor v Kranji, c) Jan. Reš, dekan kranjski, d) L. Sadar, učitelj v Škofji Loki in Mih. Kuster, učitelj v Kranji, e) Mat. Pirec, trgovec v Kranji in Kar. Šavnik, lekarstva magister v Kranji.

11. V okrajih kamniškem: a) c. k. okrajni glavar Klančič, b) Matevž Močnik, učitelj v Ljubljani, c) Janez Fink, dekan v Kamniku, d) Franc Cerar, učitelj v Blagovici in Ant. Ribnikar, učitelj v Dolu, e) Janez Podrekar, trgovec v Kamniku in Jan. Debevec, posestnik v Kamniku.

12. V Ljubljani: a) župan ljubljanski dr. Župan, b) Jak. Smolej, ravnatelj gimnazije, c) dr. Len. Klofutar, prof. bogoslovja, d) Leop. Belar in Jak. Šot, učitelja, e) Kar. Dežman in Rajm. Pirker, mestna odbornika.

Okrajnim šolskim svetnikom v prevdarek.

„Po spodnjem Avstrijskem in tudi nekoliko drugje snujejo tako imenovane „napredovanjske kmetijske šole“, ker sl. ministerstvo kmetijstva v spomenici želi, da bi se v vsi Avstriji vpeljale take šole, za katere naj bi res vsakrati učitelj si prizadeval, da jih osnuje, ker so potrebne, če hočemo na boljše priti. V tej šoli naj bi se vsi v kmetijstvo spadajoči nauki po okoliščinah kraja podučevali. Tukaj naj bi se podučevalo o sadjereji, murboreji, o svilstvu, vinstvu, živinoreji, čbelarstvu, poljedelstvu, gozdarstvu in tudi sploh v kmetijski kemiji. Mislim, da najbolj kaže, da bi se take šole imele ob nedeljah in praznikih popoldne po božjej službi. Tudi se bodo kraji dobili, da se bodo v zimskih večerih lahko ustanovile. V take šole naj hodijo sedanji dečki nedeljske šole in tudi drugi starejši ukaželjni.“

„Da bo pa učitelj mogel tu podučevati, mora mnoge slovenske in nemške kmetijske knjige brati. Vodilo učiteljem za te predmete na Slovenskem naj bi bilo: „Ponovilo potrebnih naukov za nedeljske šole na kmetih, 3. del“, ker v tej knjigi, ki jo je

sl. ministerstvo priporočevalo za nedeljske šole, se popisujejo imenovani predmeti razun kmetijske kemije. S temi bukvami, če jih učitelj zna rabiti, se bo veliko veliko storilo za našega, še premalo podučenega kmeta.“

„Za poduk v kmetijski kemiji naj si vsak učitelj oskrbi Vrtovčevo „kmetijsko kemijo“, ker ta zlata vredna knjiga, za katero nas Nemci lahko zavidajo, obsega vse, kar smo se na Dunaji po 2 uri na dan o kemiji učili. Ker je pa pri takih učbah kazalni poduk najbolj tehten in zdaten, zato si bo moral učitelj po moči tudi teh učnih pripomočkov poskrbeti.“

„Sadjerejno šolo bo učitelj sam napravil.“

„Čbelarstvo se z majhnimi stroški prične, ali pa se kak čbelar v vasi dobí, da rad svoje čbele ukaželjni mladini razkazuje.“

„V drugih predmetih se bo tudi manj ali več v kazalnem poduku storilo in tako se bodo ti nauki pospeševali na blagor našemu kmetu in celi Avstriji!“

Tako je pisal nek dopisnik v 1. listu „Učit. Tov.“ leta 1869.

Ta važni spis podajam zdaj častitim okrajnim šolskim svetnikom v dobrovoljni prevdarek, in če se jim dopada, želeli bi, da oni pripomorejo, da gori navedene besede postanejo mesó, to je, da se vpeljejo po deželi toliko koristne kmetijske šole. Mnogo naših učiteljev se je vže izobraževalo na Dunaji in v Gradcu v gospodarskih naukih, in ker imamo, hvala Bogu, dokaj kmetijsko-podučnih knjig, in nas „Novice“ soznanjajo z vsem, kar se novega godí v raznih razdelkih kmetijstva, zatoraj mislimo, bodo učitelji prav vspešno o tem predmetu podučevali.

Spominjaje se 23. §. šolskega nadzorstva postave: mislim, častiti okrajni svetniki, da boste dobrovoljno sprejeli in prevdarili ta moj nasvèt!

Iz Poloma na Kočevskem.

Ivan Zarnik, učitelj.

Oglas šolskim možém.

Tretji tečaj ministerskega lista, kateri pod naslovom „Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht“ razglašá vse šolske postave in ukaze, oznanila in osebne zadeve, razpise služeb, odločbe zarad šolskih knjig in učnih pripomočkov, začne izhajati 1. januarja 1871. leta.

Za gosposke in učitelje onih šol, katere se zdržujejo iz državnih ali javnih zakladov, veljá vsaka postava, brž ko se razglasí po tem listu, tako, kakor da bi jim bila osebno naznanjena. Kdor ima pri šolah kaj opraviti, potreben mu je ta list.

S poštnino vred je cena celému tečaju le 2 gold. Naročila prejema „Expedit des Ministeriums für Cultus und Unterricht“ na Dunaji, kamor se naročnina v frankiranih listih ali pa poštinih nakaznicah pošilja.

Znanstvene stvari.

Poročilo

o XVIII. odborovi skupščini slovenske Matice

v Ljubljani 30. novembra 1870. l.

Vprični so bili s predsednikom g. dr. Costom naslednji domači gg. odborniki: dr. Jan. Bleiweis, Jeran, Lézar, Marn, Praprotnik, dr. Papež, dr. Razlag, Sovan, Šolar, Vavrú, Vilhar, dr. Vončina, dr. Zupanec, vnanji pa gg. Kosar, Trstenjak in dr. Ulaga.

1. Po pozdravu predsednikovem se potrdi zapisnik XVII. skupščine in na to poroča tajnik gosp. Lézar o važnejih stvaréh: Udov se je od 1. avgusta t. l. oglašilo 77, med njimi 3 ustanovniki, katerih eden je pre-

stopil izmed letnikov. Dva letnika sta vprašala, ali ju odbor sprejme med ustanovnike ter v ustanovnino všteje letnino doslé plačano. (Odbor pritrdi.) Novi udje so ti-le: (Tajnik bere njihova imena.) Odbor sprejme vse in radost izreka, da je med njimi toliko mariborskih bogoslovcev in nekoliko štajarskih gimnazijskih dijakov. — Dalje tajnik prebere zadnje slovensko pismo, s katerim gosp. dr. L. Toman Matici poklanja diplomu, ter omeni velikodušnega njegovega daru za 10.000 gold. obligacij, z obresti v srebru, in zahvalo, katero je upravištvu izreklo g. dr. Tomanovi vdovi Lujizi, s predlogom: naj slavni odbor gospó Lujizo Tomanovo vpiše med ustanovnike. (Odbor soglasno pritrdi.) Dalje predlaga: naj sl. odbor pritrdi, da se je dala narediti dr. Tomanova podoba, ki se priveže letošnjemu Letopisu. (Odbor tudi temu ravnanju pritrdi.) Pri tej priliki še dr. Costa poprime besedo ter predlaga: „naj slavni odbor v Maticinih sobah g. dr. Tomanu postavi spominek. Po resnem prevdarjanji odbor sklene: da se pri domačemu umetniku Franke-tu naroči malana podoba v pravi velikosti“.

Potem tajnik bere prošnjo idrijskega učitelja gosp. Lapajnetu, da bi Matica nekoliko svojih knjig podarila učencem nedeljske šole — (odbor vstreže prošnji ter prvosedniku prepusti določiti knjige) — ter pismo, s katerim g. Levstik Matici vrača „Vodnikov rokopis“. (Odbor zahvalo izreka g. predsedniku za njegov trud, da je Matica brez tožbe prejela omenjeni rokopis).

Knjigam, ki se kmalu dovrše in razpošljejo, je sicer odbor za izdavanje knjig določil nizko ceno, vendar pa znaša 5 gold. 15 kr. — Da se željam mnogih udov vstreže, predlaga odsek: „naj se Koseskijevim delom pridene njegova podoba“. (Odbor soglasno pritrdi temu nasvetu.) Ker bodo pa stroški letošnjih knjig presegli 6000 gold., zato in ker je mnogo doneskov še na dolgu, stavi odsek za izdavanje knjig: „Naj se Koseskijeva dela, ki bodo obsegala nad 43 pól, sicer razpošljejo z letošnjimi knjigami, a vštejejo naj se za 1871. leto. (Odbor pritrdi nasvetu.) Potem ko je odbor odobril še nasvet, da se razpošiljanje letošnjih knjig prepusti bukvovezu g. E. Hohnu, odobril se je nasvet: da se tudi letošnje knjige dadé vsem udom, naznanja tajnik, da se je 1. snopič telovadne knjige poprodal ves in da se še poprašuje po njem, ter stavi predlog: „Naj se g. Giontini-ju prepusti pravica, da oskrbi 2. natis proti temu, da Matici za to pravico plača nagrado;“ to določiti se prepusti prvosedniku.

Poslednjič tajnik v odsekovem imenu spregovori o knjigah, ktere naj Matica na svetlo dá prihodnje leto, in po želji odborovi le v poglavitnih točkah omeni poročila, katero se ima dati VI. občnemu zboru.

Na to razkazuje dr. Razlag svoj nasvet o „malem naučnem slovníku“; prične se razgovor, kterege se vdeležujejo gg. dr. Bleiweis, Trstenjak, Šolar, Kosar, dr. Costa, in sklene se po večini (z 12 glasovi), da Matica dá na svetlo „mali naučni slovník“ pred velikim, in se ta sklep priporoči tudi občnemu zboru, da mu pritrdi, g. dr. Razlag pa se naprosi, da sestavi odseku za izdavanje knjig nekaki načrt za to vzlasti manj omikanim Slovencem pri čitanji slovenskih časnikov, bukev družbe sv. Mohorja in Matice itd. tolikanji potrebno knjigo.

Pri 2. nasvetu o „znanstvenem časniku“ kaže spet dr. Razlag, da nam ga je treba in da ga zahtevajo vzlasti vnanji društveniki, in spremeni ga tako, da naj se Letopis razdeli v štiri zvezke, ki naj prihajajo od treh do treh mesecev na svetlo, in naj sprejemajo poleg dosedanjih ostro znanstvene sestavke. Podpirata ga v tem gospoda Trstenjak in dr. Ulaga, gospoda Marn in Šolar svetujeta kakor za

naučni slovník tudi za znanstveni časopis dobiti najprej sposobnega vrednika, ki ga poleg svojih opravil utegne vredovati, češ, da gradiva se manjkalo ne bode; gospoda dr. Costa in prof. Lésar pa kažeta, kako spolnuje le-to lahko tudi letopis, da se nikdar noben znanstven spis ni odbil, da pri novem časopisu nastanejo gledé na stroške in v naročevanju in razpošiljanji mnoge težave itd. Ko se pri glasovanji dr. Razlagov nasvet ne potrdi, stavi dr. Ulaga predlog, naj Matica namesti letopisa daje na svetlo le znanstveni časopis, kazaje kako treba nam je sredstva za znanstvene reči, kritiko, in g. Trstenjak, da naj Matica zbira tako vse slovstvene moči slovenske, a tudi ta predlog se ne odobri, in po resnem prevdarjanji se, vzlasti po besedah Kosarjevih, naj Matica razglasi, da jako želi skoro spraviti na dan znanstven časopis, vendar prihodnje leto izide še letopis, in da naj marljivo pošiljajo mu pisatelji spisov znanstvenih, o kritiki itd., in po opominu Šolarjevem, da se bele ali novelistika preveč širi, sklene, da v prihodnjem Letopisu, ki naj izide za zdaj še skupaj, znanstveni spisi imajo predstvo.

Naposled želi prvosednik, da gledé na občni zbor 1868. leta in na prihodnji, o katerem bode v čitalnici dvorani skupna večerja, za svečavo Matica nekaj pripomore čitalnici, kar mu odbor z večino glasov tudi pritrdi.

Poročilo o XIX. skupščini odborovi

1. decembra 1870. leta.

Vpričo: gg. dr. Costa, dr. Jan. Bleiweis, baron Zojs, Jeran in prej imenovani domači in vnanji trije gospodje.

Dosedanji prvosednik želi, da se prihodnji prvosednik voli posebej in njegova namestnika posebej, in soglasno se voli za predsednika g. dr. Costa, za podpredsednika pa dr. Razlag in dr. Vončina, po listkih, blagajnik dr. Zupanec, pregledovalec društvenih računov prof. Šolar, ključarja prof. J. Marn in J. Vilhar pa z vsklikom; tako tudi dosedanji gospodarski odsek gg. Sovan, Vilhar in dr. Zupanec.

V odsek za izdavanje knjig se volita še k dosedanjim gospoda D. Trstenjak in prof. Tušek, v odsek za narodno blago pa g. A. Praprotnik.

Predno se prične obravnava o tajnikovi službi za prihodnje leto, kaže prvosednik, da se mora odločiti za preteklo leto tajniku nagrada, in ker je letos bilo posebnó mnogo in težavne poprave ali korekture, ki vendar ne spada med dolžnosti tajnikove, naj se poleg nagrade z 200 gold. odloči mu za to delo posebej primerna plača, kakor se to godi tudi pri Mohorjevi družbi in se je tudi g. Tušku in g. Šolarju dala nagrada za popravljanje nekega rokopisa. Gosp. dr. J. Zupanec, Šolar in Marn izrekó misel, naj se nagrada ne loči, ampak dá za ves posel skupaj, in sicer po dr. Zupančevem predlogu 360 gold., kolikor je vstavljenih v proračunu za tajnika, — po nasvetu prof. Šolarja, ki se tudi sprejme, pa 300 gold. — Na vprašanje, kako s tajništvom za prihodnje, g. Dav. Trstenjak, sklicevaje se na sem ter tje razodete želje vnanjih udov, stavi predlog: naj se razpiše tajnikova služba. Ta predlog krepko podpira g. Lésar, sklicevaje se na svoj nasvet, ki ga je stavil že pri XV. odborovi skupščini 2. sept. 1869. leta. — Gosp. dr. L. Vončina pa nasvetuje, naj odbor poprosi gosp. Lésarja, da ostane tudi v prihodnje Matici tajnik. — Pri glasovanji se z vsemi glasovi zoper dva zavrže Trstenjakov nasvet; na to se g. Lésar popraša, ali hoče biti tajnik še prihodnje leto; a on velí, da nikakor ne more še v prihodnje oskrbovati tega posla, nekaj z ozirom na

naraščajoča se opravila, nekaj z ozirom na neprijazne puščice, ki so na-nj letele iz nekih časnikov, nekaj zato, ker noče biti nikomur na poti, zlasti pa z ozirom na svoje zdravje posebno na slabeče oči. Gospod dr. Bleiweis kaže, koliko se sme ceniti mnenje časni-karsko, gospoda dekan Kosar in dr. Ulaga pa, da gla-sovi po časnikih so le osebni glasovi, nikar pa obče mnenje, zaupanje vsega odbora visoko odtehta posa-mesne želje; komur so vse razmere slov. Matica znane, on zaupljivo tudi ta nasvet podpira; odbor se nadja, da tiskarno popravljjanje prihodnje leto ne bode tako težavno in da si tajnik to delo sme olajšati; da mora tajnik imeti že drug stalen kruh, ker Matica pri svojih do-hodkih še ne more s primerno plačo najeti si tajnika itd.

Po nekterih hvalnih besedah predsednikovih se od-bor razide ob pol 2. popoldne.

Politične stvari.

Jugoslavenstvo jedinstvo.

Vprašanje, ki ga je konferencija južnih Slavenov 1. decembra v Ljubljani na dnevni red stavila, ob-deluje se jako marljivo od prijatlov in protivnikov naših.

Zanimiv je v prvem oziru spisec gosp. Radiča, ki ga nahajamo v poslednjem listu „Reforme“ pod naslo-vom „Ein windisches Reich“. On pravi, da ona misel, jugoslavenstvo dežele habsburške monarhije ze-diniti v eno celoto, ki se je izrekla v shodu rodoljubov jugoslavenstvih v Ljubljani, ni nova misel. Ista ideja je že rodila se v 16. stoletji, in bili so prosti kmetje, ki so se je prijeli gledé na tadanji notranji stan „sloven-sko-hrvaških“ dežel in gledé na vnanje nevarnosti. Al izid te poskušnje jedinstva ne po poti postavní, am-pak po poti krvave prekucije bil je žalosten.

Kratek posnetek Radičevega spisa je ta:

Bilo je namreč 1573. leta, ko so v vseh „sloven-skih deželah“, poklicani od „bratov“ na Hrvaškem, kmetje kot en mož stopili na noge in se zedinili v hud boj maščevanja. Zahtevali so, da se jim povrnejo „stara pravda“ (stara pravica), po cesarji Maksu I. in cesarji Ferdinandu I. odpravljené „županijske sodnije“ (staro-davne slovanske naprave) in stare „svobodščine“ o colih in davkih. Gosp. Radič popisuje po tem s zgodovine posnete dogodbe v vaséh na meji hrvaški in štajarski v Brežicah, odkodar so poslanci s „petelinovim peresom“ šli križem po deželi do najviših gorenskih krajev. Boj se je začel 29. januarija 1573. leta, kteremu je vojsko-vodja bil neki Ilia (Elija Gregorić), v bojih zoper Turke skušeni vojak. Kmečkim krdelom nasproti so se postavili nemški plemenitniki iz Štajarskega, Ko-roškega in Kranjskega; po 3dnevnom boji je bila „slo-venska“ kmečka armada na vseh krajih od armade ce-sarjeve pobita, — Ilia je bežal v gore. Še le čez več mesecev so ga vjeli in na Dunaj peljali, kjer je on s še drugimi vjetniki od 11. aprila do 4. maja stal pred krvavo sodnijo, kateri je predsedoval dunajski „stadt-richter“. Ilia in vsi drugi ž njim so bili na smrt obsojeni.

Casništvo jugoslavenstvo.

* „Südslavische Zeitung“ tedaj začne, kakor prilo-ženi razglas kaže, v vojaškem Sisku izhajati ob novem letu. Radostni pozdravljamo list, ki bode v nem-škem jeziku boril se za svetinje južnih Slavenov. Pro-gram njegov povdarja sicer najbolj interese trojedne kraljevine v razmeri ogersko krono, vendar se smemo nadjati, da faktično bode hodil širjo pot in tudi Slo-

vence jemal pod svoje krilo. V to ime kličemo mu: „Dobro došel!“ Cena za četrto leta po pošti mu je 4 gold. Naj ga podpira vsak Slovenec, ki nemški ume! Vrednik mu bode velečenjeni gosp. Praus.

* „Vienac“ se zove lepoznanški list, ki izhaja v Zagrebu, kterega tudi mi, ker je „naše gore list“, svojim čitateljem toplo priporočamo. Tako-le se glasi poziv na naročbo: „Za koj dan nastat će „Vienac“ treće godište a ovaj će jedini hrvatski beletristički list izlaziti i na dalje u dosadanjem obliku. Pozivljuć dakle štovano občinstvo, da se izvoli na-nj što mnogo-brojnije predplatiti, preporučujemo ga zaštititi svih rodo-ljuba, koji su uvjereni, da nam je stalo samo do na-rodnooga napredka. Ma da i ima neizpunjenih želja, možemo se ipak pozvati na sud odličnih pisaca, koji nam izriekom pohvališe nastojanje te nas bodre, da ostanemo na dosadašnjem putu. A najbolja nam je pre-poruka, što nas perom pomažu i podupiru: P. P., I. T. (pjesnik Kriesnicâ), O. Utješenović Ostrožinski, Janko Jurković, Vl. Vežić, Franjo Marković, Ivan Dežman, L. Vukelić, B. Milutinov, A. Tkalčević, Armin Pavić, Franjo Ciraki, Avg. Šenoa, Evg. Jos. Tomić, Bl. Lor-ković, Ivan Zahar, J. Gržetić, Tade Smičiklas, Drag. Jambrečak, J. Peksidr, Franjo Petračić, Armin Šrabec, Vlad. Mažuranić, dr. Gj. Pilar, Špiro Brusina itd. Uz ovakovu pomoć nadamo se pouzdano sve to većemu napredku. Pjesme po izbor, izvorne pripoviedke, po-učni članci svake ruke, predavanja namienjena žen-skomu spolu kitit će nam list i od nove godine; a što nam je nada sve drago, od sada biti će načina, da uz mnogu pjesmu priobćimo i najpev. — Izlazit će „Vienac“ u dosadašnjem vidu i uz dosadašnju cieniu: Na godinu za domaće 6 fr., za vanjske predplatnike 7 fr., na pô godine polovica toga. Predplata neka se šalje „Admi-nistraciji Viena“ u Zagrebu. Najcienije su pošiljke poštanske naputnice. U Zagrebu prima predplatu knji-žara Svetožara Galca u Ilici.

Ivan Perkovac,
urednik i izdavatelj „Vienac“.

Mnogovrstne novice.

* Samoprodaja tabaka bo v Avstriji padla. Ogri so začeli vrtati v ta monopol državni, in kar Ogri začno, tudi izpeljejo; vsaj mi Cislajtanci zmirom ple-šemo kakor godejo Ogri. Že je ogerski finančni mini-ster Kerkapolyi naznanil ogerskemu državnemu zboru, da bode prihodnje leto mu predložil načrt postave, da se prenaredi ali popolnoma odpravi pravica, ki jo dozda sama vlada ima, da prodaja tobak, kajti zdaj ne sme nihče na Ogorskem in v našem cesarstvu tobak pridelovati brez vladinega dovoljenja, ali kar ga pri-dela z dovoljenjem, vsaj moraga prodati vladi, da sama ona ž njim kupčuje. Ker je več dežel za tobakorejo pripravnih in bi lastniki za tobak pripravnih zemljišč lahko veliko si prislužili s pridelovanjem tobaka, zato je res želeti, da bi se odpravil ta monopol. Al vprašanje je: kako bo avstrijsko-ogerska vlada si nadome-stila dohodke, ki zdaj državi po tem monopolu vsako leto dohajajo? Ogerska vlada ceni čisti dohodek, ki ga po tobaku prejme, na 10 milijonov in 624.100 gold. Kerkapolyi sam prša: po kterih direktnih davkih se bo ta zguba nadomestila, ker že zdaj od 54 milijonov direktnih davkov (zemljišnih, hišnih itd.) morajo 20 mi-lijonov s silo iztirjati? — V našem cesarstvu pa nese državi tobak še več, namreč 19 milijonov 321.586 gld. čistega dohodka; s kterim davkom pa bi se ta zguba nadomestila, ako bi se vladna samoprodaja tobaka od-stranila? Ako bi smeli kmetovalci tudi tobak pridelo-vati, gotovo bi si marsikdo pomnožil svoje zemljiščine